

سیاست وزارت نفت برای حمایت از شرکت‌های دانش بنیان در این طرح چه بوده است؟

حضور شرکت‌های دانش بنیان در پروژه‌های ۱۰ گروه کالایی بسیار چشمگیر بود، تا جایی که در پروژه ابزارهای اندازه‌گیری ۵ شرکت حضور دارند که تمامی آنها شرکت‌های دانش بنیان هستند.

در پروژه شماره (یک) تجهیزات سرچاهی و درون چاهی از ۷ شرکتی که قرارداد بستیم ۲ شرکت دانش بنیان است. در پروژه لوله‌ها، بخش لوله‌های دریل پایپ شرکت داخلی که جوینت خارجی دارد، شرکت دانش بنیان است. در پروژه مته‌های حفاری هم از ۴ شرکت ۲ شرکت دانش بنیان هستند.

وزارت نفت تا چه اندازه در اجرای پروژه‌های ۱۰ گانه به نقش و جایگاه دانشگاه‌ها توجه کرده است؟

یکی از کارهای خوبی که وزارت نفت در پروژه‌های ۱۰ گانه انجام داد، این بود که رسالت دانشگاه‌ها را به آنان یادآوری کردیم؛ چرا که معتقدیم دانش فنی از دانشگاه‌ها باید بیرون بیاید و در بخش خصوصی رسوب کند و تولید از آنجا شکل گیرد.

به طور مثال، زمانی که در قراردادهای پمپ‌های سرچاهی، دانشگاه شهید چمران اهواز برنده مناقصه شد، با وجود همه اما و اگرها و واکنش‌های منفی که مگر دانشگاه هم می‌تواند تولید کننده باشد، ما این قرارداد را منعقد کردیم، به شرط اینکه دانشگاه رسالتش را مثل همه جای دنیا انجام دهد و پس از دست یافتن به دانش فنی آن را در اختیار سازندگان قرار دهد که دقیقاً اینکار را دانشگاه شهید چمران اهواز انجام داد و دانش فنی ۱۰۰ درصد بومی ساخت پمپ‌های سرچاهی SRP در دو چاه مرده مناطق نفت خیز نصب شد و از چاهی که یک بشکه هم تولید نداشت، الان روزانه ۸۰۰ بشکه در روز نفت تولید می‌شود و آن را وارد خطوط جریانی می‌کنیم.

دانشگاه شهید چمران با پایبندی به شروط، یک شرکت دانش بنیان تاسیس کرد و تمام امتیاز اینکار به شرکت دانش بنیان ۱۰۰ درصد خصوصی واگذار شد. همچنین در این مسیر از جهاد دانشگاهی‌ها هم کمک گرفته شد و قرارداد ساخت یکسری از مته‌ها به جهاد دانشگاهی سپرده شد.

این شرط باز در مورد مراکز جهاد دانشگاهی که اصولاً رسالتشان ایجاد دانش فنی است، دیده و تولید قطعات جانبی مته‌ها به ۴ و ۵ شرکت بخش خصوصی که با جهاد دانشگاهی فعالیت مشترک دارند، سپرده شد که پس از مونتاژ و تست نهایی تحویل کارفرما و بهره بردار می‌شود.

ارتباط صنعت با دانشگاه و سازندگان داخلی در پروژه‌های ۱۰ گانه به چه صورت شکل گرفت و ادامه پیدا کرد؟

ارتباط صنعت با دانشگاه در ارزیابی‌ها و نظارت بر اجرای ساخت فناوریانه، ارتقای دانش فنی و برگزاری مناقصات پروژه‌های ۱۰ گانه با خرید معمولی تفاوت عمده‌ای داشت. در خرید معمولی ما در سفارش، تقاضا را ارائه می‌کنیم. بعد در مناقصه پیشنهاد فنی، قیمت و تضمین می‌گیریم و قرارداد منعقد می‌شود؛ ولی چون هدف پروژه‌های ۱۰ گانه ارتقای سطح دانش فنی و تولید همراه با ارتقای فناوریانه شرکت‌ها بود و شرکت‌های بخش خصوصی هم سالیان سال است که عادت به مهندسی معکوس و کپی سازی قطعه کرده بودند، این بار برای شرکت‌های خصوصی با کمک دانشگاه نقشه راه ترسیم کردیم و نظارت بر رسیدن و حرکت در مسیر هم به دانشگاه‌ها سپرده شد.

به طور مثال در پروژه‌های ۱۰ گانه ما شرکت‌ها را این گونه

بارور می‌کنیم که بتوانند براساس نیاز ما (Wellhead) و طبق مخزن ما مته (down hole) طراحی کند یا در ساخت پمپ‌های سرچاهی و درون چاهی چیزی نیست که یکی دو نمونه ساخته و خط تولید راه‌اندازی شود، چون هر چاه پمپ مختص به خودش را دارد که اطلاعات چاه به سازنده داده و براساس اطلاعات چاه و مخزن، پمپ طراحی می‌شود.

بنابراین در پروژه‌های ۱۰ گانه ارزیابی فناوریانه انجام شد، به طوری که در پاکت مناقصات، برای اولین بار در تاریخ ایران، سطح توانمندی فنی و توانمندی ساخت و توان مدیریتی شرکت‌ها را ارزیابی کردیم و نمره دادیم و براساس خوداظهاری و توانشان از سوی دانشگاه صنعتی شریف نقشه راهشان را ترسیم کردیم که در این سه سال اجرای پروژه قرار است شرکت سازنده از نقطه ۱۰ به ۶۰ برسد و برای رسیدن به این نقشه راه ۱۵ درصد قرارداد را نگه می‌داریم که شرکت‌ها به نقطه اوج شان برسند.

تغییر این نگرش در قراردادهای ساخت ۱۰ گروه کالا چه تأثیری بر توانمندی شرکت‌های داخل خواهد داشت؟

فرق عمده در مناقصات و قراردادهای ساخت داخلی که پیش از پروژه‌های ۱۰ گانه منعقد می‌شد، این است که در این پروژه‌ها از سازنده تضمین می‌گیریم که به اهداف از پیش تعیین شده برای پروژه‌های ۱۰ گانه طبق ابلاغیه وزیر برسند و در کنار آن تعامل با شرکت‌های دنیا از لحاظ ارائه document اسناد و مدارک را یاد بگیرند؛ چرا که شرکت‌های داخلی حدود ۴۰-۳۰ سال است که با شرکت‌های همنوع خارجی معتبر خودشان ارتباط نداشته‌اند؛ ولی در این قراردادها تعامل را می‌آموزند.

همچنین الزام شرکت‌های ساخت داخلی به اخذ گواهینامه‌های بین‌المللی یا تطبیق با استانداردهای جهانی موجب می‌شود که سطح توانمندی و نوع حضورشان با گذشته متفاوت باشد؛ البته در این مسیر با توجه به راه‌اندازی گواهینامه کیفیت محصول با کمک انجمن نفت و موسسه استاندارد تعامل خوبی صورت گرفت تا سازندگان داخلی گواهینامه کیفیت‌شان را تحت عنوان IPI که معادل همان API استاندارد انستیتوی نفت آمریکا با همان روش اجرایی است، بگیرند.

ممنوعیت خرید کالاهای مشابه داخلی از سوی پیمانکار بخش خصوصی و EPC کار موجب شد تا شرکت‌ها به تولیدات داخلی سرچاهی و درون چاهی روی آورند که تمامی این اقدام‌ها به جلوگیری از خروج ارز و انعقاد قراردادهای ریالی منجر شد

چند شرکت موفق به دریافت گواهینامه کیفیت شده‌اند؟

در پروژه‌های ۱۰ گانه از ۱۷ شرکت داخلی که ۵۱ قرارداد با آنها منعقد شده، ۲ شرکت موفق به دریافت گواهینامه کیفیت